

SZERETET

VALLÁSOS REFORMATUS EGYHÁZI FOLYÓIRAT

Szerkeszti és kiadja: Török Imre esperes.

A Hevesnagykunsági Ref. Egyházmegye gyülekezeti lapja. Megjelenik havonként Kisujszálláson

Előfizetési ára: egy évre helyben 2 pengő, vidéken 2 pengő 40 fillér
Egyes példány ára: 24 fillér

Kisujszállás

1933 október hó

Hervadás

Az október bizony hervadást hoz. Mint-ha százezer néma kanári madár szállna alá a földre, úgy hull alá a sárga juhar-levelel. A gesztenyefa levele is rozsdaveres, s maholnap több lesz belőle a földön, mint a faágon.

Míg írok, a halotti harang kondul: valaki elhervadt. Tán az a szegény hajadon leány a debreceni klinikán, ki elébe az édesanyja mindennap kimegy az országútra: Nem jön-e? A szíveink, a hangulatunk, a reményünk is olyan hervatag.

Szegény magyar hazám, ezer baj közt hervadsz te is! Sokat szenvedtél, beteg

vagy.

Hajh, 84 esztendővel ezelőtt is, de szörnyű hervadás volt az aradi mezőn. Hajh, Nagy Sándor, Damjanich és mind-megannyi gyönyörű vitézek, csaták orosz-lánjai — hajh, elhervadtatok!

Csak a hitünk ne hervadna, csak a szeretet, az egymás iránti, a szívünkben el ne fogyna!

Minden elmúlik, elfogy, enyészik: de Te Uram, megmaradsz.

A hit, a szeretet, Te ajándékaid, Istenem! Ne engeddd ezeket elhervadni ősz hervadásával és soha örökké!

A paizsos férfiu

Gyönyörű volt a jeruzsálemi templom. Falai, oszlopai márványból, meg cédrusfából valók. Márványt, cédrust, mikor a templom épült, nem az építés helyén farragták, csiszolták, mert még a munka zajának se szabad ott hallatszania, hol a Jehova szent hajléka épül. Márványt, cédrust bevontak aztán ofiri arannyal. Hajh, de káprázatos lehetett az a templom! És ha ez is gyönyörűség volt: milyen lehet ama nem kézzel csináltatott templomnak dicsősége, odafenn?

Salamon templomában a superlátok selyme, aranykarikái, — a főpap ruhája s rajt' az aranycsengők (hogyan mikor a fő-

pap egyszer egy esztendőben a legszentebb helyre, a Szentek Szentébe belép, tudja meg odakünn a nép, hallja meg a nép az aranycsengők csengéséből, hogy ki mégyen be a szent helyre?) — az ércenger, a szerkenyér asztal: mind-mind gyönyörű volt. De hányadrésze e szépség a mennyben lakó Isten dicsőségének!

Ebben a földi templomban éjjel-nappal szolgáltak Izráel papjai, kik az Úr házában éjjel, vigyázták hűséggel: ilyenformán zeng róluk még ma is szép ősi énekünk.

Mikor aztán úgy Krisztusunk földre leszállása táján a nagyhatalmú római biro-

dalom rátette az igát Izráel nemzetére, s a római hadsereg emberei voltak nagy urak Izráelben: bizony nem egyszer megtörtént, hogy éjnek-éjszakáján felszakították a szent templom drága kapuját s a római centurió, a százados, (de kinek hatalma a mai tábornokénál is nagyobb volt), talpig vértezett katonái élén bement a templomba, megnézni, nem forralnak-e valamit a „papok”? Réműletesen kopogtak a szent esendben a durva katonák lábvértés, páncélos lábai. A centurió, paizsára ütött rövidszéles erős kardjával s a dübbenésre felriadtak a vigyázó léviták. Vert a szívük, fájt a lelkük. Kerekre nyílt szemmel, félő tekintettel látták az oltár lobbanó tüzénél közeledni a kemény, a kérlelhetetlen centuriót: a paizsos férfiút.

A Szentírás „paizsos férfiúnak“ a szegénységet nevezi. — Ez lépett most be sok ezer házba és — mint valahol mondám — sok egyházba is. A szegénység, a megakadottság, a gond, az álmodást is elverő tünődés, a reménytelenség: mi lesz, mi lesz? Kicsoda cselekedheti, hogy valaha jót lássunk. A paizsos férfi, akinek tekintetétől halovánnyá lesz az orcánk, apák-anyák orcája gondtól elsötétül; aggodást nem ismerő gyermekek orcája is. Mert ha nincs elegendő elég táplálék, a legpirosabb orca rózsái is lehervadnak. Kamat, törlesztés, adó, régi kölcsön, melyet innen-onnan felvetünk, és a kifizetetlen számlák — mindez-mindez a paizsos embernek egy-egy lábadobbanása a ház küszöbén.

És üres a kurátori láda is, a párbér beszédési naplók rovatai üresen ásítanak. „Isten pénzügyei“ — mint egykor a most már porában porladó jó Fiers Elek nevezte — de rosszul állanak!

És jön az ősz, immár októbert írunk. Elérkezik majd lomha szárnyán a tél is. Az a félesztendő, mely idő nyílásáig előttünk van, hosszabb lesz — bizony — száz esztendőnél.

Jaj, a paizsos férfiú!

Uram, könyörülj! Te ragadd elő paizsodat s mi segedelmünkre állj elő. Mindenekben gazdag Úristen! várunk, várván várunk!

Négy német mondás

Egyik egyházi ujságunkból olvastam, s legott prédikáltam is erről, mert nagyon megragadta figyelmemet, hogy a most új élet felé forrongó Németországban egy új keresztyén felekezet volna alakulóban, amelynek, hogy úgy mondjam: négy jel-szava, vagy parancsa, vagy alaptétele van. Ezek a következők (jó volna oda írni kiáltó betűkkel minden ajtó szemöldökfájára s minden szívbe is!):

1. „Az egyháznak — és a szívnek is persze — egyetlen Ura a Jézus Krisztus.“
2. „Egyetlen fegyverünk: a Biblia.“
3. „Erőnk: a hit!“
4. „Törvényünk: a szeretet!“

Nagyszerű négy tétel. De nem mondhatjuk új felekezetnek azt, melynek igazságai ez örökigaz tételek. A tiszta keresztyén vallás tételei ezek. Nem kell ahhoz se németnek, sem új felekezet tagjának lenni, hogy e tételeket szívedbe védés és kövesd.

Szinte kérem szeretném azokat, akik olvassák ez írásomat, hogy naponként nézzék át, gondolják át és latolgassák e négy tételt; s tegyék ezeket életük vezérelveivé. Mennyivel boldogabb volna minden szív! S hogy meggyógyulna egy csapásra ez a beteg világ.

Engedd uralkodni szíveden a Krisztust. Nem gondold, embertársam! hogy eddigelé szíveden valaki más, valami más uralkodott? Ültesd a szíved trónjára Őt s dicsőséges boldogsággal teljesedik meg — tapasztalni fogod — a szíved. A legfőbb jót, mely után az egész emberiség küzdve fut, — a boldogságot, megleled egy kis perc alatt.

A Biblia — a kedves Biblia! Apáink drága kincse. A mestergerendán ott volt minden házban. Mestergerendás házak eltűnnek maholnap, a Biblia meg már el is tűnt. A mestergerendákról is, a szívekből is. A Biblia, amelybe Isten keze írt áldott igazságokat; amelybe aztán édesanyánk, apánk írta be a nevünket, mikor születünk, mindjárt. Melyik napon, milyen jegy alatt? Oroszlánjegy-é vagy halak? A Biblia — sárgult, nyútt lapjai, de minden lapján élet! A Biblia! nincs szó, mely ki-mondhassa: mi az a lelkünknek?

Mért csináltak hát fegyvert fegyvergyárban? Szaggató bombát, irtózatot ágyut? Mért küldtetek fel a levegő-égbe több repülőgépet, mint az őszi muslicák ezermilliója? Mért öltök? Mikor olyan fegyver is van, mely életet ad? A Biblia... a Biblia!

S erők: a hit... Törvényünk meg: a szeretet... Karod, ha Herkules vagy is, elhanyaglik! Izmod, ha acélból volna, csak ideig-óráig való. Elméd ereje? Nézz be a tébolydáka! — Tested ereje? Nézz be a kórházakba, klinikákra! De ha hited van, mindent elbírsz, még akkor is, ha izmaid, idegeid fel akarják is mondani már már a szolgálatot.

Gyűlölet, harag, viszály, perpatvar, irgalmatlanság, bosszúállás fekete-sötét madarak, el-el szívüktől. Ne szálljatok ránk. Nekünk paradicsom-madár kell. Az szálljon lelkünkre. A tolla szívárvány, a tolla arany csillanású... A tolla melenget... Paradicsommá teszi életedet: a szeretet. Amit szeretetből cselekszel, mind gyönyörűsége, mint a paradicsom-madár tollazata. Öröm nézni a paradicsom-madár tollát, meg a jócselekedetet. A rossz tette még visszaemlékezni is: kárhozat. Szégyenli, resteli az ember. Szívünk nyugalomát, éjszakai álmunkat elveszi.

Szeretetből jót tenni: földi üdvösség.

Legyen hát törvényed, Testvérem! a szeretet! *Török Imre* esperes.

Templom és mozi

Templomba nincs belépti díj; bár Londonban láttam olyan templomot is, hol belépti díj volt. Spördsön baptista papét. Megtelt az antré dacára is! A mozi, az mind belépti díjjal dolgozik. Tele van mégis többször is naponként. Hja, a mozi! — 92.000 mozi van a világon; mondjuk: 100.000. Templom, az van milliószámra. — A mozi hatása az emberekre óriási. Pedig kevesebb van, mint templom. Az ecet, ha kevesebb is, mint a hordó bor, ha csak egy esep is, ő az úr. Megsavanyítja a sokkal több bort. A mozi is ilyenformán a világot. A nemes bor nem tudja borrá tenni az ecetet. 92 ezer mozi mellett millió templom mit tehet?

El lehet gondolkozni ezen is!

Szeretet és bölcsesség

Mutatvány Dr. Victor Jánosnak most megjelent könyvéből.

És azért imádkozom, hogy a szeretet gazdagodjék meg bennetek mind több és több megismeréssel és minden irányban való érzékenységgel, hogy meg tudjátok ítélni a különbségeket... (Fil. 1: 9—10.)

Miután elmondotta az apostol, hogy miért szokott hálát adni Istennek, „valahányszor megemlékezik“ olvasóiról az ő imádságaiban, most azt is megemlíti előttük, hogy mit szokott ilyenkor kérni Istentől. Mert akármilyen sok örömetellett is bennök, azért nem vakult el azokkal a hiányokkal szemben sem, amelyek még megvoltak bennök. Nagyon kedvező fényt vet a filippibeliekre, hogy az az imádság, amelyre Pál apostol indítatva érezte magát érettök s amelybe most bepillantást enged, — egészen általános tartalmú. Nincsen szó benne semmilyen különleges fogyatkozásról, vagy hibáról, amelyben éppen a filippibeliek leledznének, hanem csak olyan szükségletekről, amelyekről tudhatta Pál apostol, hogy bármely gyülekezetében fönforognak, még a legkedvezőbb viszonyok mellett is. — „Szeretetlenben“ nem volt hiány a filippibelieknél. De az apostol tudja, hogy ez magában véve nem elég, — ha nem járul hozzá egy másik fontos kellék: az érett és biztos ítélőképesség. Ez kell hogy megvilágítsa az utat a „szereteten“ hajtóereje előtt. Az olyan „szereteten“, amely nem „tudja megítélni a különbségeket“, könnyen válhatik eltékozott kinccsé. — A különbségtételnek ez a fontos képessége viszont két dologtól függ. Egyrészt „megismerés“ kell hozzá, — ami alatt Pál apostol a hit dolgában és azok gyakorlati következményeiben való értelmi tisztánlátást érti. Vagyis nem szabad a „szereteten“ ötletek szerint gyakorolni, hanem csak bizonyos „megismert“ nagy igazságok, elvek világánál. Másrészt azonban vannak helyzetek, amelyekben nem igazítja el az embert általános igazságokban való bármilyen járatossága sem, hanem csak bizonyos kifinomult lelki „érzékenység“ ösztöne találja el a helyes irányt. — Mind a két lelki tulajdonban egyre „gazdagodnia“ kell a „szereteten“, hogy mindig „több és több“ legyen belőlük, mert sohasem lehet elég. — És mivel ezek a tulajdonok sem parancsszóra, sem erőfeszítéssel nem szereshetők meg, hanem csak a lelki fejlődés során nyerhetők el ajándékkul: Pál apostol nem tehet jobbat, mint hogy „imádkozva“ kéri őket Istentől az olvasói számára.

Elszomoríthat az, hogy kevés bennem a szeretet: keveseknek jut belőle és azoknak sem elég. De még nagyobb baj az, hogy ezzel a kevéssel sem tudok mindig igazán javukra élni.

Régen tervezem már, hogy az adósságról írok. Van ez most mindenkinek. Nekem is, a leroskadásig való. Reménykednek aztán nagy sokan, hogy adósságunk elengedtetik. És szó erről itt-ott, titkon is, nyíltan is. Hát én ezt nem képzelem, nem tudom el se hinni. Az erkölcsi világrend regulái ellen való is lenne ez! Ez a kép is azt ábrázolja, hogy a hatalmas, gazdag úr, valami fejedelem, király, a rimánkodó szolgájának nem engedi el az adósságát. Nem! És nem! Ember nem is engedi el. De van, aki elengedi vele szemben való sok terhes

adósságinkat. A mennyei Király, az irgalmas Isten az! Csak kérjed s minden tartozásodat elengedi, minden bűnödöt megbocsátja.

Ezt juttassa eszünkbe ez a szép ábrázolat.

Ember nem engedi el az adósságot, nem bocsát meg (sajnos!), Isten minden terhes adósságunkat elengedi, mindig megbocsát.

Csak térj Őhozá, ember! Csak imádkozzál irgalmáért!

Szöllő

*Kemény, apró kis zöld szemek,
Isszák a forró sugarat,
Elfogy lassan a nyár tüze
De a szőlőben megmarad.*

*A régi nemes tőke fogy
S olyan kényes a fiatal...
Mennyi vesződés, mennyi gond,
Mire pohárban az ital.*

*A verejték, a gond, a könny
A nyár tüzével összeforr.*

*Víg szüreten így születik
S tüzessé így érik a bor.*

*Ne bánd, hogy gond, könny, munka és
Verejték az ember sora,
Így érik szenvedés tüzén
A szent öröm tiszta bora.*

*A szenvedés, a gond, a könny
S a szeretet csordultakor,
Egy áldott könnyes lakomán
Krisztus vérévé lesz a bor.*

METHES MIHÁLY.

Több mint száz éves könyv került a kezembe az elmúlt hetekben, (Kis János: Az ifjúság barátja. 1816.), amelynek egyik lapján ezt a címet találtam: *Boldog élet*. Elolvastam, hogy vajjon több mint száz esztendővel ezelőtt, mi-
ben látta a könyv írója a boldog élet titkát s a következő érdekes dolgokat találtam.

„Ha egy szempillantásig boldog akarsz lenni: igyál szomjan egy ital hideg vizet.

Ha egy néhány *minutumokig* akarsz boldog lenni: egyél egy jó darab húst, nézz egy szép lovat, egy szép ábrázatot, vagy valamely nagy úrnak asztalát.

Ha egy, vagy két óráig; menj be egy szép játékszínbe, olvass egy jó könyvet, hallgass szép muzsikát, várd fiatal szép szeretődöt, merülj el álmodozásba.

Ha egész este: akkor keress fel jó társaságot, akik értékesek anélkül, hogy tudnák.

Ha egy egész napon: vigy mindjárt felkelésed után valami jó cselekedetet véghez, s gondolkodjál egy másik jó cselekedetről, amit még vagy aznap, vagy másnap akarsz tenni.

Ha egy egész héten boldog akarsz lenni, menj valamely jóbarátod esküvőjére.

Ha hat hónapig: végy jóbarátod földje mellett földet, házat, s gyönyörködjél ezeknek művelésében.

Ha egy egész esztendőre; végy feleségül olyan szép leányt, akit imádsz.

Ha egész életedre boldog akarsz lenni, örülj mértékletesen és tudj foglalatzkodni“.

Ha most már keresztyén szemüvegen nézünk végig, olvassuk el a boldog élet eme receptjét, meg kell állapítanunk, hogy az orvos maga sem ismeri a boldog élet titkát és olyan receptet írt, amelyet saját magán nem próbált ki teljesen.

Abban nagy igazság van, hogy a boldogság ideje különböző, és aszerint változik, hogy miben találja meg valaki a boldogságot. Egy pohár hideg víz ivása a szomjas embert boldoggá teszi egy szempillantásig, mert azután ismét megszomjazik. De nem kell-e, hogy eszünkbe jusson Jézus szava: „Aki ebből a vízből iszik, ismét megszomjazik, valaki abból a vízből iszik, amelyet én adok néki, soha örökké meg nem szomjuhozik“. (János 4: 14.)

Mennyire igaz, hogy aki egész nap boldog akar lenni, az már felkelésekor cselekedjék valami jót és ahelyett, hogy azért dicséretet várna, azon gondolkozzék, hogy ismét mi jót tegyen. Jusson eszünkbe Jézus szava: „Szeressétek ellenségeiteket... jót tegyetek azokkal, akik titeket gyűlölnék... (Máté 5: 44.) Vagy amit Pál apostol mond: „Azért ha éhezik a te ellenséged, adj ennie, ha szomjuhozik adj innia, mert ha ezt míveled, eleven szemet gyűjtesz az ő fejére“. (Róma 12: 20.) Észreveszed e, hogy mennyivel mélyebben merül el az evangélium a boldog élet titkában?

Szomorúan igaza van az írónak abban,

hogy aki egy évig akar boldog lenni, az legyen olyan leányt feleségül, akit imád.

Imádni egyedül Istent lehet. Aki azt átruházza jegyesére, az könnyen elveszti egy év alatt fellobbanó szeretetét. Látunk erre elegendő példát az életben. Nagy szerelmi lobogással kezdődő, de csak egy évig tartó házasságok. — A boldog családi élet titka abban van, hogy a házastársak tudják elsősorban szeretni Istent, és a lélek ereje és segítsége által tudják szeretni egymást.

Én azért mást mondok. Ha még ebben a szegény, küzdelmes, nyomorult, munkanélküli világban is boldog akarsz lenni, kezd el olvasni Bibliádat és figyeld meg benne, hogy kiket nevez az Irás boldognak, mi tette boldoggá örökre azoknak életét, akik odaállottak Jézus követőinek táborába és bizonyos, hogy te is megtalálsz a boldog életet, amely örökké tart, s melyet nem vehet el tőled senki.

Ecsedy Aladár.

Én jó Istenem! A Te kis gyermeked összeszedi két kezét Előtted s esedezik: vicseld gondunkat az ősz s majd a tél napjaiban. Segítsd meg a növekvő nehéz gondok között édesanyámat, édesatyámat... Végy körül oltalmaddal bennünket mindnyájunkat ősz hervadásában, tél nagy hidegében. Amen.

A XXIII. Zsoltár

Magyarra fordította *Kolosy Elvira* rég elhunyt költő (1887. 24 éves korában Budapesten hervadt el). Legtöbbnyire bánatos szép költeményeit most adta ki „Cipruslombok“ cím alatt dr. Kolosy Lajos. A lelket a hervadás bús érzései töltik el, ha olvassa a „Cipruslombok“-at. De amellett a reménység is kicsordult abból a fájó szívből, Kolosy Elvira szívéből, mikor így írt:

*Durva kopár daróc bár az
Életem,
Kétségbe én mindazáltal
Nem esem:
Fényes, tarka selyemszál a
Képzelet,
Hímezek rá azzal bájos
Képeket.*

A költő verseiből ezután is közlünk egyet-egyet, ezúttal, mint a Szeretethez legillőbbet, a XXIII. zsoltár szép magyaros fordítását:

*Az Úr az én gondviselő pásztorom,
Semmi jóban azért nem fogatkozom;
Szép vidéken éltet engem, s elviszen
Fűves, kies tájakra túl a vizen;
Bús lelkemet felvidítja lelkével,
S az igazság ösvényein vezérel.*

*A halálnak völgyeiben ha járnék
S rám vetődne halványítva az árnyék,
A gonosztól én még akkor sem félnék,
Mert velem vagy Te, ki meg nem vetél még.
Pásztorbotod véd engemet. S vigasztal,
Melyet szerzesz, az éltető, szent asztal.*

*Fejemet bő olajoddal megkened,
Tölt pohárral emberelsz meg engemet;
Követ a Te jóvoltod és irgalmad,
Míg életem fáklyája el nem hamvad.
Hajlékodbán holtomiglan lakozom,
S semmi jóban soha nem fogatkozom.*

Önfeláldozó elhatározás.

Különös ajánlatot kapott a napokban egyik londoni kórház. Egy beteg életét és testét felajánlotta a legsúlyosabb orvosi kísérletek céljaira. A különös ember ajánlatában előadja, hogy hétszer volt súlyos beteg. Életét hétszer mentette meg az orvosi tudomány. Ekkor fogadalmat tett, hogy egész életét az orvostudománynak fogja szentelni. Nem bánja, ha mindjárt a bélpoklosság csíráival ojtják is be, vagy azt sem, ha végtagjait levágják, élete főcélja, hogy szolgálatot tehessen az emberiségnek. A különös ajánlat elfogadásán most gondolkoznak a londoni kórházban.

Vigyázzatok!

Az életútunk rögös, tövises, kanyargós. Veszélyes szakadékok, elnyeléssel fenyegető örvények leselkednek ránk a szélén. A kínok tövisei, a gondok, a kétségek lelketmérgező ördögi maszlagjai, sokszor szinte kikerülhetetlenül tolakszanak elénk... Egy félrecsúszott, elhibázott lépés, — és a szakadékba zuhanhatunk... Egy perenyi gyöngegség, megfélekedés önmagunkról, — és a Sátánnak útunkbakészített mérges csalma-tai ölnek meg...

Mindig nagyon fontos volt, hogy vigyázzunk! Ma százszor, ezerszerre fontosabb, mert annyi akadály, annyi gond, kín és annyi kísértés soha talán nem állott az ember életútja előtt, mint épp napjainkban. Most, amikor szinte akrobata ügyesség kell az anyagi, gazdasági egyensúlyunk fenntartásához is, — a lelkiünk egyensúlyának megőrzésével szinte alig is törődünk... (Pedig! Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de ha az ő lelkében kárt vall?!). Most, hogy az anyagi gondok olyan igen megsokasodtak rajtunk, szinte érthető is, részben; a testiekre való vigyázás annyira igénybeveszi minden erőnket, ügyességünket, éberségünket, hogy abból a lelkiekre alig marad. A legtöbb helyen, ahol üres a templom, a hivek közönyösek Istennel, vallással, mindennel; nem az a baj, hogy ezek a szegény, vergődő, gondbaölt lelkek tudatosan ellenfordultak Istennek és Krisztusnak, hitüknek, vallásuknak, — hanem az, hogy túlságosan elfáradtak, elesigázódtak a mindennapi kenyérért való, egyre súlyosabb harcban! De ha így volna is, nagyon fontos, hogy minden öntudatos lélek megértse az apostol intelmét: „Vigyázzatok, álljatok meg a hitben, legyetek férfiak, legyetek erősek!“ (II. Kor. 16:13.) Erre int, más szavakkal, Jézus is: „Vigyázzatok és imádkozzatok, hogy kísértésbe ne jussatok!“ — Nagyon fontos most minékünk ezen Igék felett elmélkednünk! A mi örök ellenségünk, a Sátán, nem csak egy fronton harcol ellenünk! Ha minden figyelmünket anyagi gondjainkra fordítva, csak a testünkkel és annak javaival törődünk, ő hátbatámad és onnan ejti meg a lelkünket, ahonnan legjobban nem várjuk.

Sok bimbózó emberpalánta indul ezekben a napokban a szülői gondviselés óvó szárnyai alól az iskolába. Szülők, kik útjuk-rabocsátjátok, tanítók, kik tárt kapuval és karokkal fogadjátok e csöpp életreményeket: vigyázzatok! Vigyázzatok és tanuljátok meg, hogy az ő drága, fogékony, ébredő lelkükbe is bele csöpögethessétek a tudományok tudományát: „A dolognak sum-mája, mindezeket hallván ez: az Istent féljed és az Ő parancsolatait megtartsad!“

